

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ AARABI κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ.39766/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

2 Απριλίου 2015

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προβλεπόμενες στο άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης προϋποθέσεις. Ενδέχεται να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Aarabi κατά Ελλάδος,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Elisabeth Steiner, Πρόεδρος

Julia Laffranque,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Eriko Mose,

Ksenija Turkovic,

Dmitry Dedov, Δικαστές,

και André Wampach, Αναπληρωτής Γραμματέας Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 10 Μαρτίου 2015,

Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη με μια προσφυγή (υπ' αριθ. 39766/09) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από λιβανέζο υπήκοο, τον Κο Mahran Aarabi (Μαχράν Ααραμπί) («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο την 1^η Φεβρουαρίου 2010 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).
2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τους Δικηγόρους Αθηνών, Κες Ι.-Μ. Τζεφεράκου και Ν. Στραχίνη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, Κα Φ. Δεδούση, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Κο Δ. Καλόγηρο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Ο προσφεύγων επικαλείται ιδιαίτερα παραβίαση των άρθρων 3, 13 και 5 της Σύμβασης.
4. Στις 25 Νοεμβρίου 2011, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε τον Σεπτέμβριο 1991 και κατοικεί σήμερα στα Χανιά (Κρήτη).

Α. Η σύλληψη του προσφεύγοντα και η διαδικασία απέλασης

6. Ο προσφεύγων, παλαιστινιακής καταγωγής, ισχυρίζεται ότι μεγάλωσε στο Λίβανο όπου έμενε στο στρατόπεδο παλαιστινίων προσφύγων της Nahr El Bared (Ναρ Ελ Μπαρέντ), το οποίο βομβαρδίστηκε και καταστράφηκε το 2007. Δηλώνει ότι κατά την παιδική του ηλικία υπέστη πολλές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του εφόσον οι παλαιστίνιοι πρόσφυγες δεν είχαν πρόσβαση στις υπηρεσίες παιδείας, υγείας και εργασίας. Ήταν εγγεγραμμένος από την Υπηρεσία Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες στην εγγύς ανατολή (UNRWA), ένα πρόγραμμα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για βοήθεια στους Παλαιστίνιους πρόσφυγες στη λωρίδα της Γάζας, τη Δυτική όχθη, την Ιορδανία, το Λίβανο και την Συρία. Ο αδερφός του προσφεύγοντα, Α.Α., βρισκόταν την εποχή των γεγονότων στην

Ελλάδα, συγκεκριμένα στο νησί της Κρήτης όπου είχε υποβάλει αίτηση χορήγησης πολιτικού ασύλου.

7. Στις 11 Ιουλίου 2009, ο προσφεύγων εισήλθε μέσω θαλάσσης στο ελληνικό έδαφος χωρίς τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα. Ειδικότερα, στις δύο το πρωί περίπου, μία φουσκωτή μηχανοκίνητη βάρκα επί της οποίας ευρίσκονταν είκοσι οκτώ άτομα, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντα, εντοπίστηκε στα ανοικτά της νήσου της Χίου από την ελληνική ακτοφυλακή. Η Κυβέρνηση δηλώνει ότι μόλις πλησίασε η ακτοφυλακή τα άτομα που ήταν επιβιβασμένα στην βάρκα την κατέστρεψαν και έπεσαν στην θάλασσα. Ύστερα από επέμβαση της ακτοφυλακής, τα τελευταία αυτά άτομα περισυνελέχθησαν και μεταφέρθηκαν στο νησί της Χίου ενόψει της ταυτοποίησης και καταγραφής τους.

8. Οι αστυνομικές αρχές κατέγραψαν τον προσφεύγοντα ως Bahram Orabi (Μαχράμ Οραμπί), γεννημένο την 1^η Ιανουαρίου 1982. Ο προσφεύγων υπέγραψε την έκθεση σύλληψής του, στην οποία το έτος 1982 αναφερόταν ως έτος γέννησής του. Προκύπτει από την ίδια έκθεση σύλληψης, στην οποία φαίνονταν όλα τα πρόσωπα που συλλήφθηκαν την ημέρα εκείνη από την ακτοφυλακή, ότι άλλα τρία άτομα είχαν δηλώσει ότι ήταν ανήλικα και ότι είχαν καταγραφεί ως τέτοια. Τα αντίστοιχα έτη γέννησής τους αναφέρονταν επίσης στην άνω έκθεση.

9. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων υποβλήθηκε σε ιατρικές εξετάσεις στο «Σκυλίτσειο» Νοσοκομείο της Χίου. Στις 13 Ιουλίου 2009, εμφανίστηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Χίου, ο οποίος απείχε από την άσκηση ποινικής δίωξης. Ο προσφεύγων παραπέμφθηκε ταυτόχρονα ενώπιον του Αστυνομικού Διευθυντή της Χίου προκειμένου εκείνος να κινήσει τη διαδικασία απέλασης.

10. Στις 15 Ιουλίου 2009, το αρμόδιο αστυνομικό όργανο υπέβαλε στον Αρχηγό της Αστυνομίας της Χίου την πρόταση απέλασης του προσφεύγοντος (έγγραφο αρ.32/20/2680-Δ). Διατάχθηκε επίσης η προσωρινή του κράτηση ενόψει της απέλασης. Όπως προκύπτει από το αποδεικτικό κοινοποίησης που υπέγραψε ο προσφεύγων, με ημερομηνία 15 Ιουλίου 2009, ο προσφεύγων έλαβε ενημερωτικό σημείωμα συνταγμένο στα ελληνικά και τα αραβικά, το οποίο ανέφερε τα δικαιώματα των υπό κράτηση προσώπων ενόψει απέλασης.

11. Στις 18 Ιουλίου 2009, Ο Αρχηγός της Αστυνομίας της Χίου έκανε δεκτή την από 15 Ιουλίου 2009 πρόταση και διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος λόγω παράνομης εισόδου και παραμονής επί ελληνικού εδάφους. Κατά την ίδια απόφαση, διατυπωμένη στα ελληνικά και η οποία επίσης αναφέρει τον προσφεύγοντα ως Bahram Orabi, η κράτησή του ανανεώθηκε για χρονική περίοδο που δεν μπορούσε να υπερβεί, δυνάμει του άρθρου 48 του υπ'αριθ.3772/2009 νόμου, τους έξι μήνες συνολικά (απόφαση αρ.32/1/1839-λβ). Προκύπτει από τον φάκελο ότι μία δικηγόρος της Νομαρχίας Χίου μετέβαινε δύο φορές την εβδομάδα στο κέντρο κράτησης Μερσινιδίου όπου κρατείτο ο προσφεύγων και παρείχε δωρεάν νομικές συμβουλές στους κρατούμενους, ιδίως σε ζητήματα πολιτικού ασύλου.

12. Στις 26 Ιουλίου 2009, ο προσφεύγων, μαζί με άλλους πενήντα εννέα κρατούμενους, μεταφέρθηκε στο λιμάνι της Χίου προκειμένου να επιβιβασθεί στο πλοίο «Θεόφιλος» με προορισμό την περιοχή του Έβρου, μέσω της πόλης της Θεσσαλονίκης. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι την ίδια ημέρα, μία δικηγόρος, στην οποία έδωσε εντολή ο αδερφός του που βρισκόταν ακόμα στην Κρήτη, ήρθε από την Αθήνα στην Χίο για να τον συναντήσει και να αναλάβει στο όνομά του τις απαραίτητες ενέργειες για την υποβολή αιτήματος ασύλου και για να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της απέλασής του. Οι αρχές φέρονται να ενημέρωσαν την δικηγόρο ότι ο προσφεύγων βρισκόταν υπό μεταφορά προς άλλο τόπο κράτησης και ότι, για το λόγο αυτό, δεν ήταν εφικτό να έρθει σε επαφή μαζί του. Στις 27 Ιουλίου 2009, μετά από ταξίδι είκοσι πέντε ωρών στη διάρκεια του οποίου ο προσφεύγων έμεινε, κατά δήλωσή του, σε καμπίνα που βρισκόταν στο αμπάρι του πλοίου, έφθασε στη Θεσσαλονίκη και μεταφέρθηκε την ίδια ημέρα στο κέντρο κράτησης Τυχερού, στα σύνορα με την Τουρκία.

13. Στις 28 Ιουλίου 2009, η δικηγόρος του προσφεύγοντος προσέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη με κοινοποίηση στον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες, καταγγέλλοντας ιδίως το γεγονός ότι αν και ανήλικος, ο προσφεύγων είχε μεταφερθεί ασυνόδευτος από το Μερσινίδι προς την βόρεια Ελλάδα. Παραπονείται επίσης στο όνομά του για τις συνθήκες κράτησης στο Τυχερό και την πιθανότητα ομαδικής απέλασης προς την Τουρκία. Την ίδια ημέρα, σχετική ερώτηση κατατέθηκε επίσης στο Κοινοβούλιο.

14. Με επιστολή της 28^{ης} Ιουλίου 2009, ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες πληροφόρησε τον αρμόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή ότι το ορθό ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος ήταν Mahran Aarabi (Μαχράν Ααραμπί), αντίστοιχα, και ότι γεννήθηκε το 1991 και όχι το 1982. Ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών επεσήμανε επίσης στην ίδια επιστολή ότι σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της δικηγόρου του προσφεύγοντος, εκείνος είχε ήδη ζητήσει προφορικά άσυλο κατά τη διάρκεια της κράτησής του στο κέντρο κράτησης της Χίου, δίχως οι αρχές να αναλάβουν σχετική πρωτοβουλία. Αναφερόταν επίσης ότι οι αστυνομικές αρχές της Χίου δεν είχαν πληροφορήσει τα κέντρα κράτησης όπου θα μεταφερόταν ο προσφεύγων σχετικά με την πρόθεσή του υποβολής αίτησης ασύλου.

15. Στις 30 Ιουλίου 2009, η Αστυνομική Διεύθυνση Αλλοδαπών διέταξε τη μεταφορά του προσφεύγοντος στην Θεσσαλονίκη προκειμένου ο αρμόδιος εισαγγελέας να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη μεταφορά του προσφεύγοντος σε κέντρο φιλοξενίας ανηλίκων (απόφαση αρ.6634/1-1223145/30.7.2009).

16. Στις 31 Ιουλίου 2009, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης έδωσε άδεια στην μη κυβερνητική οργάνωση «Το Σπίτι της ΑΡΣΙΣ» να φιλοξενήσει τον προσφεύγοντα. Με την υπ' αριθ.356552/1-β/1.8.2009 απόφασή του, Ο Αστυνομικός Διευθυντής Θεσσαλονίκης ανέστειλε την εκτέλεση της απέλασης του προσφεύγοντος για περίοδο τριών μηνών. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο κέντρο φιλοξενίας «Το Σπίτι της ΑΡΣΙΣ».

17. Στις 3 Αυγούστου 2009, «Το Σπίτι της ΑΡΣΙΣ» πληροφόρησε την Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης ότι ο προσφεύγων επιθυμούσε να μεταβεί στην Κρήτη όπου διέμεναν τα δύο αδέρφια του, έχοντας ήδη ζητήσει άσυλο. Σε αδιευκρίνιστη ημερομηνία, ο προσφεύγων πήγε στην Κρήτη και υπέβαλε αίτημα ασύλου.

18. Στις 17 Ιουνίου 2010, ο προσφεύγων έλαβε δελτίο αιτήσαντος άσυλο σε ισχύ έως τις 17 Δεκεμβρίου 2010. Κατά την ημερομηνία αυτή, η ισχύς του παρατάθηκε και η 4^η Φεβρουαρίου 2011 ορίστηκε ως ημερομηνία συνέντευξης για την αίτησή του περί ασύλου. Η συνέχεια της υπόθεσης δεν προκύπτει από τον φάκελο.

B. Οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

19. Ο αιτών κρατήθηκε από τις 11 έως τις 13 Ιουλίου 2009 στους χώρους κράτησης στο κτίριο της ακτοφυλακής της Χίου. Από τις 14 έως τις 26 Ιουλίου 2009, κρατήθηκε στο κέντρο κράτησης αλλοδαπών του Μερσινιδίου στην Χίο. Από τις 27 έως τις 30 Ιουλίου 2009, κρατήθηκε στο κέντρο κράτησης του Τυχερού. Τέλος, στις 30 και 31 Ιουλίου 2009, κρατήθηκε στην Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης και στο Αστυνομικό Τμήμα Αγίου Αθανασίου στην Θεσσαλονίκη.

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

20. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι στο νησί της Χίου, τον έβαλαν μαζί με τους ενήλικες, ότι κοιμόταν σε ανθυγιεινό στρώμα και ότι δεν μπορούσε να προμηθευτεί καθαρά σεντόνια και κουβέρτες. Στο κελί του δεν υπήρχε κανένα έπιπλο και ήταν υποχρεωμένος να τρώει κατάχαμα. Επίσης, διατείνεται ότι καθ'όλη τη διάρκεια της κράτησής του, δεν μπόρεσε να βγει από το κτίριο και δεν είχε καμία επαφή με τον έξω κόσμο.

21. Σε ό,τι αφορά στις συνθήκες κράτησης στο κέντρο Τυχερού, ο προσφεύγων βεβαιώνει ότι ήταν απαράδεκτες. Το κέντρο κράτησης βρισκόταν κοντά σε ποταμό, η ζέστη ήταν ανυπόφορη και οι κρατούμενοι υφίσταντο συνεχώς τσιμπήματα κουνουπιών. Ο προσφεύγων δεν μπορούσε να βρει καθαρά σεντόνια και κουβέρτες. Επίσης, διατείνεται ότι καθ'όλη τη διάρκεια της κράτησής του, δεν μπόρεσε να βγει από το κτίριο και ότι δεν υπήρχε τηλεφωνικός θάλαμος μέσα στο κέντρο κράτησης.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

22. Σε ό,τι αφορά στους χώρους μέσα στην Ακτοφυλακή της Χίου, η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι προορίζονταν για κρατήσεις βραχείας διάρκειας, ότι διέθεταν τουαλέτες, κρεβάτια και σεντόνια και ότι αερίζονταν τακτικά και ήταν επαρκώς φωτεινοί. Προκειμένου για το κέντρο κράτησης Μερσινιδίου, η Κυβέρνηση δηλώνει ότι οι εν λόγω χώροι ανταποκρίνονταν ικανοποιητικά στις συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής που ορίζουν τα εθνικά και διεθνή κείμενα. Σημειώνει ότι τα κελιά αερίζονταν και φωτιζόνταν επαρκώς και ότι ένας επαρκής αριθμός κρεβατιών, τουαλετών, ντους και τηλεφωνικών θαλάμων ήταν στη διάθεση των κρατούμενων. Επιπλέον, η Κυβέρνηση

δηλώνει ότι το κέντρο Μερσινιδίου διέθετε ιατρείο και ότι ασθενοφόρο ήταν πάντα διαθέσιμο για τυχόν μεταφορά ασθενών στο «Σκυλίτσειο» Νοσοκομείο. Τέλος, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι η απόφαση μεταφοράς του προσφεύγοντος μαζί με πενήντα εννέα άλλα άτομα από το κέντρο Μερσινιδίου προς άλλο κέντρο κράτησης στην βόρεια Ελλάδα λήφθηκε διότι το πρώτο είχε υπερβεί την ικανότητά του φιλοξενίας των εβδομήντα δύο ατόμων.

23. Προκειμένου για το κέντρο κράτησης Τυχερού και των Αστυνομικών Κέντρων της Θεσσαλονίκης, η Κυβέρνηση δηλώνει κατ'αρχήν ότι ο προσφεύγων παρέμεινε εκεί τέσσερις και μία ημέρα αντίστοιχα. Ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησης στους προαναφερόμενους χώρους δεν ήταν κακές, επισημαίνοντας ταυτόχρονα ότι τα εν λόγω κέντρα προορίζονται για κέντρα βραχείας διάρκειας πριν τη μεταφορά των υπό απέλαση αλλοδαπών προς κέντρα εξοπλισμένα για κρατήσεις μεγαλύτερης διάρκειας.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το εσωτερικό δίκαιο και η πρακτική σχετικά με την διοικητική απέλαση των αλλοδαπών

24. Το σχετικό εσωτερικό δίκαιο και η πρακτική εν προκειμένω περιγράφονται στις αποφάσεις *Bygylashvili κατά Ελλάδας* (αρ.58164/10, 25 Σεπτεμβρίου 2012), *Barjamaj κατά Ελλάδας* (αρ.36657/11, 2 Μαΐου 2013), *Horshill κατά Ελλάδας* (αρ.70427/11, 1^η Αυγούστου 2013), *Khuroshvili κατά Ελλάδας* (αρ.58165/10, 12 Δεκεμβρίου 2013) και *B.M. κατά Ελλάδας* (αρ.53608/11, 19 Δεκεμβρίου 2013).

B. Τα οικεία διεθνή κείμενα

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (ΕΠΒ)

25. Ύστερα από την επίσκεψή της στην Ελλάδα από τις 17 έως τις 29 Σεπτεμβρίου 2009, η ΕΠΒ επεσήμανε τα ακόλουθα στη δημοσιευθείσα στις 17 Νοεμβρίου 2014 έκθεσή της (σελίδα 41):

«81. Στο κτίριο του Λιμεναρχείου της Χίου, ένα κελί (4.6 τ.μ) ήταν κατάλληλο για την κράτηση προσώπων για περιόδους βραχείας διάρκειας, όπως συνέβαινε συνήθως. Ωστόσο, δεν ήταν κατάλληλο για διανυκτέρευση σε κράτηση (για

παράδειγμα, δύο άτομα κρατούνταν από τις 20 έως τις 23 Ιουλίου 2009). Κάθε πρόσωπο που ήταν να περάσει μία ή περισσότερες νύχτες σε κράτηση θα έπρεπε να μεταφερθεί στο Αστυνομικό Τμήμα της πόλης της Χίου. Οι παράνομοι μετανάστες που συλλαμβάνει η Ακτοφυλακή κρατούνται σε προκατασκευασμένη δομή (40 τ.μ.) με κεραμιδωτή στέγη, αποτελούμενη από τρία επικοινωνούντα δωμάτια, μία τουαλέτα και ένα νιπτήρα. Η πρόσβαση σε τεχνητό φωτισμό και το φυσικό φως είναι κατάλληλα και ο εξαερισμός είναι επαρκής. Κατά γενικό κανόνα, οι παράνομοι μετανάστες κρατούνται στο ίδρυμα αυτό μόνο όσο χρειάζεται για να αντιμετωπιστεί η περίπτωσή τους (καταγραφή προσωπικών δεδομένων, λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, ιατρική εξέταση στο νοσοκομείο), πράγμα που κρατά συνήθως ώρες. Στη συνέχεια, μεταφέρονται στο ειδικό κέντρο κράτησης αλλοδαπών που βρίσκεται εκτός πόλης. (...)

26. Ύστερα από επίσκεψή της στην Ελλάδα από τις 19 έως τις 27

Ιανουαρίου 2011, η ΕΠΒ επεσήμανε στη δημοσιευθείσα στις 10 Ιανουαρίου 2012 έκθεσή της ότι οι συνθήκες κράτησης στο κέντρο κράτησης Τυχερού ήταν κακές. Κατά τον χρόνο της επίσκεψης υπήρχαν 139 κρατούμενα πρόσωπα και εκατό περίπου ήταν «στοιβαγμένα» σε δωμάτιο 35 τ.μ. Το παράρτημα με τρεις τουαλέτες και ένα ντους δεν είχε φως και ήταν βρωμερό.

27. Στην από 15 Μαρτίου 2011 δημόσια δήλωσή της, στην οποία προέβη δυνάμει του άρθρου 10 παραγρ.2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, η ΕΠΒ επεσήμανε τα εξής:

«Οι εκθέσεις σχετικά με τις επισκέψεις του 2005, του 2007, του 2008 και του 2009, δίνουν όλες μία παρόμοια εικόνα των πολύ κακών συνθηκών υπό τις οποίες κρατούνταν οι παράνομοι μετανάστες στα Αστυνομικά Τμήματα και σε άλλους ακατάλληλους χώρους, συχνά μη χρησιμοποιούμενες αποθήκες, για περιόδους μέχρι και έξι μηνών, ακόμη και για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, χωρίς καμία δυνατότητα φυσικής άσκησης σε ανοιχτό χώρο, ούτε άσκησης δραστηριοτήτων και χωρίς τις κατάλληλες φροντίδες υγείας. Οι συστάσεις, οι οποίες απέβλεπαν στη βελτίωση της κατάστασης, συνέχισαν ωστόσο να παραβλέπονται. Αν και σημαντικοί αριθμοί παράνομων αλλοδαπών έφθασαν στην Ελλάδα από τα χερσαία και ανατολικά θαλάσσια σύνορά της επί πολλά έτη, κανένα μέτρο δεν λήφθηκε προκειμένου να υιοθετηθεί μία συντονισμένη και αποδεκτή προσέγγιση σχετικά με την κράτησή τους και την αντιμετώπισή τους.

(...)

Δυστυχώς, οι διαπιστώσεις που έγιναν κατά την πρόσφατη επίσκεψη της ΕΠΒ στην Ελλάδα, τον Ιανουάριο του 2011, έδειξαν ότι οι πληροφορίες που έδωσαν οι αρχές δεν ήταν αξιόπιστες. Τα αστυνομικά ιδρύματα και τα ιδρύματα της ακτοφυλακής στέγαζαν ολοένα και πιο σημαντικό αριθμό παράνομων αλλοδαπών σε ακόμη χειρότερες συνθήκες. (...)».

2. Η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας

28. Μία έκθεση που δημοσίευσε το 2010 στα αγγλικά η Διεθνής Αμνηστία με τίτλο «Ελλάδα: παράνομοι μετανάστες και αιτούντες άσυλο που κρατούνται νόμιμα υπό ανεπαρκείς συνθήκες», διαπιστώνει ότι στην Ελλάδα η κράτηση παράνομων μεταναστών εφαρμόζεται χωρίς να δίνεται σημασία στην αναλογικότητα του μέτρου και χωρίς να γίνεται χρήση αυτού ως μέτρου έσχατης ανάγκης. Σε ό,τι αφορά στο κέντρο κράτησης Μερσινιδίου της Χίου, η έκθεση δηλώνει ιδίως τα εξής (σελίδα 36):

«5.1.1. Κατά την επίσκεψη της Διεθνούς Αμνηστίας τον Σεπτέμβριο του 2009, πολλές οικογένειες με παιδιά (πολλά εκ των οποίων πολύ μικρά), τέσσερα ασυνόδευτα ανήλικα και μία έγκυος γυναίκα κρατούνταν στο κέντρο. (...) Οι αντιπρόσωποι της Διεθνούς Αμνηστίας διαπίστωσαν ότι τρεις οικογένειες με μικρά παιδιά (συνολικά δεκαπέντε άτομα) κοιμόνταν σε κοιτώνα σχεδιασμένο για οκτώ άτομα. Είδαν επίσης άτομα να κοιμούνται σε στρώματα κατάχαμα. Γονείς είπαν στους αντιπροσώπους ότι σπάνια έβρισκαν γάλα για τα παιδιά τους. Οι αρχές δεν προμήθευαν προϊόντα προσωπικής υγιεινής, όπως σαμπουάν και σαπούνια. Οι κρατούμενοι έπρεπε να παραγγείλουν και να πληρώσουν για τα προϊόντα αυτά, τα οποία αγόραζε το προσωπικό του κέντρο κράτησης. (...)».

3. Τα κείμενα του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών

29. Ο Ειδικός Εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια και κάθε άλλη βάνανση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ο Κος Μάνφρεντ Νόβακ, πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 10 έως τις 20 Οκτωβρίου 2010. Σε ό,τι αφορά στο κέντρο κράτησης Μερσινιδίου της Χίου, σημείωσε στην από 20 Οκτωβρίου 2010 δήλωσή του ότι λόγω της πρόσφατης μείωσης των συλλήψεων παράνομων μεταναστών στα ελληνικά νησιά, οι συνθήκες κράτησης στο Μερσινίδι, εκτός από κάποια ελαττώματα, μπορούσαν να περιγραφούν ως κατάλληλα.

30. Στην από 4 Μαρτίου 2011 έκθεσή του, ο Κος Μάνφρεντ Νόβακ δήλωσε τα εξής επί του θέματος των συνθηκών κράτησης παράνομων μεταναστών στην Ελλάδα:

«Ένα θετικό παράδειγμα είναι το κέντρο κράτησης [Μερσινιδίου] στην Χίο όπου ο Διευθυντής, απασχολούμενος από τη Νομαρχία, φρόντιζε καταλλήλως τους κρατούμενους. Λόγω της μείωσης της μετανάστευσης μέσω της Μεσογείου θαλάσσης, το κέντρο δεν ήταν πια υπερφορτωμένο. Οι κρατούμενοι είχαν πρόσβαση στο έξω, τα κελιά ήταν καθαρά και καλά εξοπλισμένα και οι πλέον στοιχειώδεις ανάγκες τους καλύπτονταν επαρκώς».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

31. Ο προσφεύγων παραπονείται για την πλήρη απουσία μέτρων πλαισίωσης και συνοδείας, προσαρμοσμένων στην ηλικία του ως ανηλίκου και στο γεγονός ότι ήταν ασυνόδευτος κατά την φυλάκισή του και αφότου αφέθηκε ελεύθερος από τις εθνικές αρχές. Επιπλέον, καταγγέλλει τις συνθήκες κράτησής του στο νησί της Χίου, και, έπειτα, στο κέντρο κράτησης Τυχερού στην βόρεια Ελλάδα. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο ορίζει:

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπων ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού

32. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αίτηση πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ένδικων μέσων. Ειδικότερα, υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων έλαβε ένα φυλλάδιο μεταφρασμένο στα αραβικά όπου αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, τα ένδικα μέσα τα οποία μπορούσε να ασκήσει κατά τη διάρκεια της κράτησής του. Δεν υπέβαλε όμως ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Δικαστηρίου τις προβλεπόμενες από το άρθρο 76 του υπ' αριθ.3386/2005 νόμου αντιρρήσεις, ούτε άσκησε ενώπιον των διοικητικών αρχών ή των εθνικών δικαστηρίων προσφυγή κατά της απόφασης απέλασής του, η οποία να συνοδεύεται από αίτηση αναστολής εκτέλεσης αυτής. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι ακόμη και αν υποτεθεί ότι η

δικηγόρος του προσφεύγοντος έλαβε γνώση της απόφασης απέλασής του στις 27 Ιουλίου 2009, οπότε και προσέφυγε στον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες, είχε ακόμη, κατά το εσωτερικό δίκαιο, τη δυνατότητα να αμφισβητήσει για λογαριασμό του τη νομιμότητα της απόφασης που διέταξε την απέλασή του, ακόμη και χωρίς να έχει προηγουμένως ασκήσει διοικητική προδικαστική προσφυγή. Τέλος, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος για την υλική αδυναμία άσκησης των οικείων προσφυγών κατά τη διάρκεια της κράτησής του στο κέντρο Μερσινιδίου λόγω της έλλειψης επαφής με τον έξω κόσμο είναι αόριστα και αβάσιμα.

33. Αναφερόμενος στην προγενέστερη νομολογία του Δικαστηρίου (μεταξύ άλλων, *S.D. κατά Ελλάδας*, αρ.53541/07, 11 Ιουνίου 2009, *Tabesh κατά Ελλάδας*, αρ.8256/07, 26 Νοεμβρίου 2009, *Rahimi κατά Ελλάδας*, αρ.8687/08, 5 Απριλίου 2011), ο προσφεύγων απαντά ότι τα επικαλούμενα από την Κυβέρνηση ένδικα μέσα είναι θεωρητικά και απατηλά. Πράγματι, ισχυρίζεται ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει κανένα ένδικο μέσο με το οποίο να μπορεί ένας μετανάστης υπό κράτηση να αμφισβητήσει τις συνθήκες κράτησής του. Ακόμη και αν ο προσφεύγων και το σύνολο των κρατουμένων, ιδίως στο κέντρο κράτησης Μερσινιδίου, είχαν καταφέρει να παραπονεθούν για τις συνθήκες κράτησής τους, καμία αλλαγή δεν θα είχε επέλθει: όχι μόνον οι αρχές είχαν επίγνωση της κατάστασης που επικρατούσε αλλά αυτή ήταν αποτέλεσμα διοικητικής πρακτικής. Επισημαίνει επίσης ότι η προσωπική του κατάσταση θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη ως προς την πραγματική δυνατότητα άσκησης των επικαλούμενων από την Κυβέρνηση προσφυγών, ιδιαίτερα, το ότι ήταν ασυνόδευτος ανήλικος και χωρίς νόμιμη αντιπροσώπευση κατά τη διάρκεια της κράτησής του στο κέντρο Μερσινιδίου.

34. Σε ό,τι αφορά στις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του κανόνα εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων μέσων υπό την έννοια του άρθρου 35 παραγρ.1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική του νομολογία (βλέπε ιδίως *Akdinar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, παραγρ.65-69, *Ευρετήριο αποφάσεων 1996-IV*, *Vuckovic και λοιποί κατά Σερβίας* (GC), αρ.17153/11, παραγρ.69-77, 25 Μαρτίου 2014).

35. Το Δικαστήριο σημειώνει, κατά πρώτο λόγο, ότι στις 28 Ιουλίου 2009, η δικηγόρος του προσφεύγοντος απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη και το Εθνικό Κοινοβούλιο για να παραπονεθεί, μεταξύ άλλων, για τις συνθήκες κράτησής του στο κέντρο κράτησης Τυχερού. Γνωστοποίησε επίσης στις εσωτερικές αρχές τις συνθήκες κράτησης στις οποίες υποβαλλόταν ο προσφεύγων τουλάχιστον μετά τη μεταφορά του στη βόρεια Ελλάδα. Επιπρόσθετα, έγειρε γενικώς το ζήτημα της συμβατότητας των συνθηκών κράτησής του με το γεγονός ότι ήταν τότε ανήλικος.

36. Επίσης, και γενικώς, το Δικαστήριο σημειώνει ότι κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών, ο υπ' αριθ.3386/2005 νόμος επέτρεπε στα Δικαστήρια να εξετάζουν την απόφαση κράτησης λαθρομετανάστη επί τη μόνη βάση του κινδύνου φυγής ή της απειλής για τη δημόσια τάξη. Ο εν λόγω νόμος δεν αναγνώριζε αρμοδιότητα στα Δικαστήρια για να εξετάζουν τις συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα κράτησης αλλοδαπών λαθρομεταναστών και για να διατάζουν την απόλυση κρατούμενου εξαιτίας των συνθηκών αυτών κράτησης (*A.A. κατά Ελλάδας*, αρ.12186/08, παραγρ.47, 22 Ιουλίου 2010, *Ahmade κατά Ελλάδας*, αρ.50520/09, παραγρ.85, 25 Σεπτεμβρίου 2012). Επομένως, προσφυγή εκ μέρους του προσφεύγοντος με το περιεχόμενο αυτό δεν θα είχε καμία πιθανότητα να ευοδωθεί.

37. Τέλος, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων εκθέτει μάλλον ότι υπήρξε θύμα των συνθηκών που επικρατούσαν στους εν λόγω χώρους κράτησης και που ήταν όμοιοι για το σύνολο των κρατούμενων ενώ ταυτόχρονα τον έπλητταν προσωπικά (βλέπε, *mutatis mutandis*, *R.U. κατά Ελλάδας*, αρ.2237/08, παραγρ.60, 7 Ιουνίου 2011). Το Δικαστήριο επισημαίνει, σχετικά, ότι στην από 15 Μαρτίου 2011 δημόσια δήλωσή της, η ΕΠΒ υπενθύμιζε ότι οι εκθέσεις της σχετικά με τις επισκέψεις του 2005, 2007, 2008 και 2009 περιέγραφαν όλες αρνητικά τις πολύ κακές συνθήκες υπό τις οποίες οι παράνομοι αλλοδαποί κρατούνταν στα Αστυνομικά Τμήματα και σε άλλους ακατάλληλους χώρους, συχνά εγκαταλελειμμένες αποθήκες, για περιόδους έως έξι μηνών, βλέπε για ακόμη μεγαλύτερες περιόδους, χωρίς καμία δυνατότητα φυσικής άσκησης σε ανοιχτό χώρο, ούτε άσκησης δραστηριοτήτων και χωρίς τις κατάλληλες φροντίδες υγείας. Η ΕΠΒ υπογράμμιζε ότι οι διαβεβαιώσεις των ελληνικών αρχών ότι θα έθεταν τέλος στη διοικητική κράτηση των παράνομων αλλοδαπών στα Αστυνομικά

Τμήματα δεν ήταν αξιόπιστες και ότι τα Τμήματα εξακολουθούσαν να στεγάζουν ολοένα και σημαντικότερο αριθμό αλλοδαπών υπό χειρότερες ακόμη συνθήκες (ανωτέρω παράγραφος 27). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη θεωρήσει σε τέτοιου είδους περιπτώσεις ότι οι αναφερόμενες από την Κυβέρνηση προσφυγές δεν αρκούσαν από μόνες τους για να επανορθώσουν την καταγγελλόμενη κατάσταση (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Lica κατά Ελλάδας*, αρ.74279/10, παραγρ.38, 17 Ιουλίου 2012).

38. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εσωτερική έννομη τάξη δεν παρείχε τότε στον προσφεύγοντα πραγματική προσφυγή μέσω του οποίου θα μπορούσε να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης σχετικά με τη μη εξάντληση των εσωτερικών ένδικων μέσων ως προς τις συνθήκες κράτησης του ενδιαφερόμενου. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, από την άλλη, ότι το μέρος αυτό της προσφυγής δεν είναι προδήλως αβάσιμο υπό την έννοια του άρθρου 35 παραγρ.3 α) της Σύμβασης. Επισημαίνει επίσης ότι δεν προσκρούσει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Συντρέχει άρα λόγος να γίνει δεκτό. Μένει να εξεταστεί παρακάτω, στο μέρος σχετικά με την αιτίαση που έχει να κάνει με το άρθρο 5 της Σύμβασης, εάν οι επικαλούμενες από την Κυβέρνηση προσφυγές ήταν πραγματικές ως προς το ζήτημα της νομιμότητας της κράτησης του προσφεύγοντος.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα των μερών

39. Αναφορικά με την ηλικία του προσφεύγοντος, η Κυβέρνηση δέχεται κατ'αρχήν ότι ήταν δεκαεπτά ετών και δέκα μηνών, δηλαδή ότι ήταν ανήλικος κατά το ελληνικό δίκαιο κατά τον χρόνο της σύλληψης και κράτησής του. Ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων δήλωσε ο ίδιος ότι ήταν ενήλικος και ότι γεννήθηκε το 1982. Προσθέτει ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση του περιεχομένου της έκθεσης σύλληψής του με τη βοήθεια ενός μεταφραστή, ο οποίος ήταν παρών κατά την καταγραφή των στοιχείων του. Επιπλέον, η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων υπέγραψε την έκθεση σύλληψης, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είχε καμία αντίρρηση ως προς την ημερομηνία γέννησής του, όπως αυτή αναγραφόταν στο άνω

έγγραφο. Η Κυβέρνηση επισημαίνει στο σημείο αυτό ότι ο προσφεύγων δεν υπέγραψε το αποδεικτικό κοινοποίησης της απόφασης που διατάζει την απέλασή του, με ημερομηνία 18 Ιουλίου 2009. Κατά τη γνώμη της, η απόφαση να μην υπογράψει όλα τα έγγραφα που του κοινοποιήθηκαν κατά τη διαδικασία απέλασής του αποδεικνύει ότι είχε πλήρη γνώση του περιεχομένου τους. Επίσης, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η καλή πίστη των εσωτερικών αρχών προκύπτει από την άμεση αντίδρασή τους να αντιμετωπίσουν τον προσφεύγοντα σύμφωνα με τις ανάγκες της ηλικίας του αφότου έλαβε τη σχετική ενημέρωση εκ μέρους της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας ανέλαβε την υπόθεση και διέταξε, στις 31 Ιουλίου 2009, τη μεταφορά του στο κέντρο φιλοξενίας ανηλίκων «Το Σπίτι της ΑΡΣΙΣ».

40. Αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων έμεινε μόνο δύο, τέσσερις και μία ημέρα, αντίστοιχα, στο κτίριο της Ακτοφυλακής της Χίου, το κέντρο κράτησης Τυχερού και τους χώρους της Αστυνομίας Θεσσαλονίκης. Επίσης, αναφορικά με το κέντρο κράτησης Μερσινιδίου, η Κυβέρνηση αναφέρεται ιδίως στα κείμενα του Κου Μάνφρεντ Νόβακ, το 2010 και 2011, από τα οποία προκύπτει ότι οι συνθήκες κράτησης στο Μερσινίδι ήταν κατάλληλες. Η Κυβέρνηση προσθέτει επίσης ότι την εποχή που ο προσφεύγων κρατείτο στο Μερσινίδι, οι χώροι ήταν σε καλή κατάσταση και καταλλήλως εξοπλισμένοι.

41. Ως προς τον προσφεύγοντα, για να καταγγείλει τις συνθήκες κράτησής του, βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις εκθέσεις της ΕΠΒ και του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια που περιέγραφαν την κατάσταση, η οποία επικρατούσε την εποχή της κράτησής του στα κέντρα κράτησης και τα Αστυνομικά Τμήματα που υποδέχονταν αλλοδαπούς υπό απέλαση. Ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησής του τον εξέθεσαν σε μόνιμο κίνδυνο για τη σωματική του ακεραιότητα και ότι επιδείνωσαν την ήδη εξασθενημένη ψυχολογική του κατάσταση. Εκθέτει ότι το σωρευτικό αποτέλεσμα της κράτησης, του γεγονότος ότι ήταν ανήλικος και των εξευτελιστικών συνθηκών σε συνδυασμό με τον φόβο της επικείμενης απέλασής του τού προκάλεσαν ψυχολογικά προβλήματα.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

α) Γενικές αρχές

42. Σε ό,τι αφορά στις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 3 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της παρούσας, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική του νομολογία (βλέπε ιδίως, *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ.30210/96, παραγρ.90-94, ΕΔΔΑ 2000-XI, *Peers κατά Ελλάδας*, αρ.28524/95, παραγρ.67-68, ΕΔΔΑ 2001-III, *Kalachnikov κατά Ρωσίας*, αρ.47095/99, παραγρ.95, ΕΔΔΑ 2002-VI, *Riad και Idiab κατά Βελγίου*, αρ. 29787/03 και 29810/03, παραγρ.97, 24 Ιανουαρίου 2008, *Tabesh*, ανωτέρω, παραγρ.34-37, *Rahimi*, ανωτέρω, παραγρ.59-62, *R.U. κατά Ελλάδος*, ανωτέρω, παραγρ.54-56, *A.F. κατά Ελλάδος*, αρ.53709/11, παραγρ.68-70, 13 Ιουνίου 2013).

β) Εκτίμηση της προκείμενης υπόθεσης

43. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο πρέπει κατ'αρχήν να ασχοληθεί με το ζήτημα της ηλικίας του προσφεύγοντος κατά την χρονική στιγμή της σύλληψής του. Σημειώνει εξ αρχής ότι η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι ο προσφεύγων ήταν δεκαεπτά ετών και δέκα μηνών, δηλαδή ότι ήταν ανήλικος όταν συλλήφθηκε στα ανοιχτά του νησιού της Χίου. Σημασία έχει λοιπόν να εξεταστεί αν οι εσωτερικές αρχές μπορούσαν εύλογα να γνωρίζουν το γεγονός αυτό και να ενεργήσουν αναλόγως. Το Δικαστήριο διαπιστώνει πρώτον ότι μόλις συλλήφθηκε από την Ακτοφυλακή, ο προσφεύγων υπέγραψε την έκθεση σύλληψής του στην οποία φαινόταν το όνομά του και η ημερομηνία γέννησής του. Επισημαίνει ότι δεν προκύπτει από τον φάκελο ότι ο προσφεύγων υπέστη οποιαδήποτε μορφή πίεσης για να υπογράψει το εν λόγω δημόσιο έγγραφο.

44. Το Δικαστήριο λαμβάνει επίσης υπόψη του δύο άλλα στοιχεία, τα οποία συνηγορούν υπέρ του γεγονότος ότι οι αρμόδιες αρχές έδειξαν καλή πίστη κατά την αντιμετώπιση του θέματος της ηλικίας του προσφεύγοντος εν προκειμένω. Από τη μία πλευρά, στην προαναφερόμενη έκθεση σύλληψης, εκτός του ονόματος και της ημερομηνίας γέννησης του προσφεύγοντος, αναγράφονταν επίσης εκείνα τριών άλλων προσώπων που δήλωσαν στις αρχές ότι ήταν ανήλικα και καταγράφηκαν ως τέτοια. Το Δικαστήριο δεν καταλαβαίνει λοιπόν για ποιο ιδιαίτερο λόγο ο προσφεύγων δεν θα είχε καταγραφεί ως ανήλικος εάν ο ίδιος το είχε δηλώσει στις αρμόδιες αρχές. Στο

σημείο αυτό αξίζει να μνημονευθεί ότι κατά την σύλληψή του ο προσφεύγων ήταν σχεδόν δεκαοκτώ ετών. Ως εκ τούτου, από την στιγμή που δεν ανέφερε ο ίδιος το ανήλικό της ηλικίας του στις εσωτερικές αρχές, δεν θα ήταν προφανές για εκείνες να εξετάσουν την πιθανότητα αυτή με δική τους πρωτοβουλία. Από την άλλη πλευρά, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες πληροφόρησε στις 28 Ιουλίου 2009 τις εσωτερικές αρχές για την πραγματική ηλικία του προσφεύγοντος. Η Αστυνομική Διεύθυνση Αλλοδαπών έδειξε επιμέλεια και στις 30 Ιουλίου 2009 απευθύνθηκε στον αρμόδιο Εισαγγελέα προκειμένου να προβεί στη μεταφορά του προσφεύγοντος σε κέντρο φιλοξενίας ανηλίκων.

45. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η προπεριγραφείσα συμπεριφορά των αρμόδιων αρχών ενισχύει την ιδέα ότι ενήργησαν καλόπιστα προς την κατεύθυνση αυτή. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν μπορεί να τους αποδώσει το γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν καταγράφηκε ως ανήλικος κατά την σύλληψή του. Για τον ίδιο λόγο, το Δικαστήριο θα εξετάσει τις αιτιάσεις του προσφεύγοντος για τις συνθήκες κράτησης του ως αιτιάσεις ενήλικου κατά την χρονική στιγμή των πραγματικών περιστατικών, δηλαδή έως τις 30 Ιουλίου 2009, οπότε και οι εθνικές αρχές τον αντιμετώπισαν ως ανήλικο.

ι. Τα Αστυνομικά Τμήματα

46. Προκειμένου για τις συνθήκες κράτησης στην Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης και στο Αστυνομικό Τμήμα Αγίου Αθανασίου Θεσσαλονίκης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι επιλήφθηκε πολλές φορές υποθέσεων σχετικά με τις συνθήκες σε αστυνομικούς χώρους ατόμων υπό προσωρινή κράτηση ή σε κράτηση ενόψει της απέλασής τους και κατέληξε σε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης στις άνω υποθέσεις (*Σιάσιος και λοιποί κατά Ελλάδα*, αρ.30303/07, 4 Ιουνίου 2009, *Βαφιάδης κατά Ελλάδα*, αρ.24981/07, 2 Ιουλίου 2009, *Shuvaev κατά Ελλάδα*, αρ.8249/07, 29 Οκτωβρίου 2009, *Ευφραιμίδη κατά Ελλάδα*, αρ.33225/08, 21 Ιουνίου 2001, *Ασλάνης κατά Ελλάδα*, αρ. 36401/10, 17 Οκτωβρίου 2013 και *De los Santos και de la Cruz κατά Ελλάδα*, αρ.2134/12 και 2161/12, παραγρ.43, 26 Ιουνίου 2014). Για να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Δικαστήριο βασίστηκε ιδίως στην ίδια την φύση των Αστυνομικών Τμημάτων, τα οποία είναι τόποι που προορίζονται να υποδέχονται πρόσωπα για μικρό χρονικό διάστημα.

Έτσι, χρόνοι προσωρινής κράτησης στα Αστυνομικά Τμήματα μεταξύ δύο και τριών μηνών θεωρήθηκαν αντίθετοι στο άρθρο 3 της Σύμβασης (*Σιάσιος και λοιποί*, παραγρ.32, *Βαφιιάδης*, παραγρ.35-36, *Shuvaev*, παραγρ.39, *Ευφραιμίδης*, παραγρ.41, και *Ασλάνης* παραγρ.39, ανωτέρω).

47. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε στους εν λόγω χώρους της αστυνομίας για δύο ημέρες, στις 30 και 31 Ιουλίου 2009, δηλαδή για πολύ μικρή διάρκεια (βλέπε παράγραφο 19 ανωτέρω *in fine*). Επίσης, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων δεν επικαλείται ειδικά επιχειρήματα σε σχέση με την ιδιαίτερη κατάστασή του στα προαναφερόμενα αστυνομικά τμήματα, τα οποία να μπορούν να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι η βαρύτητα των συνθηκών κράτησης αποτελούσε προσβολή της ίδιας της έννοιας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (βλέπε, *a contrario*, *Rahimi*, παραγρ.86, ανωτέρω). Βασιζόμενο στον συνδυασμό των δύο αυτών στοιχείων, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντος στους προαναφερόμενους χώρους δεν μπορεί να αναλυθεί σε ταπεινωτική μεταχείριση που να θεωρείται αντίθετη στο άρθρο 3 της Σύμβασης.

ii. Το κέντρο κράτησης Τυχερού

48. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ισχύει η ίδια διαπίστωση για το κέντρο κράτησης του Τυχερού όπου ο προσφεύγων κρατήθηκε μόνο τρεις μέρες, δηλαδή από τις 27 έως τις 30 Ιουλίου 2009. Το Δικαστήριο επισημαίνει τη βραχεία διάρκεια της κράτησης του προσφεύγοντος σε συνδυασμό με την περιγραφή του των συνθηκών παραμονής στο κέντρο Τυχερού. Θεωρεί ότι η απουσία πορισμάτων εκ μέρους της ΕΠΒ για το εν λόγω κέντρο κράτησης και γύρω στην επίμαχη περίοδο δεν του επιτρέπει να βγάλει το συμπέρασμα ότι παραγνωρίστηκε το άρθρο 3 της Σύμβασης ως προς το θέμα αυτό.

iii. Οι χώροι κράτησης στο νησί της Χίου

49. Αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης στο νησί της Χίου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε ένα πρώτο διάστημα στους χώρους της ακτοφυλακής του νησιού αυτού για να μεταφερθεί, στη συνέχεια, στο κέντρο κράτησης Μερσινιδίου. Σε ό,τι αφορά στον πρώτο τόπο κράτησης, έμεινε εκεί μόνο για πολύ σύντομο διάστημα, δηλαδή από τις 11 έως τις 13

Ιουλίου 2009. Ως προς το κέντρο κράτησης Μερσινιδίου, το Δικαστήριο επισημαίνει κατ'αρχήν την απουσία εκθέσεων των εθνικών ή διεθνών οργάνων και σε σχέση με την επίμαχη περίοδο. Είναι αλήθεια ότι η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για το κέντρο Μερσινιδίου σχετικά με περίοδο μεταγενέστερη της κράτησης του προσφεύγοντος, αναφέρεται στην έλλειψη προϊόντων υγιεινής και στο ότι ορισμένα άτομα κοιμόνταν σε στρώματα κατάχαμα (βλέπε ανωτέρω παράγραφο 28). Ωστόσο, η εν λόγω έκθεση δεν αναφέρει γενικά προβλήματα υγιεινής στο κέντρο Μερσινιδίου, τα οποία να μπορούσαν αναμφίβολα να επηρεάσουν την προσωπική κατάσταση του προσφεύγοντος.

50. Ως προς το ζήτημα του υπερπληθυσμού που επικαλείται ο προσφεύγων, το Δικαστήριο σημειώνει, κατ'αρχήν, ότι ο προσφεύγων παρέμεινε εκεί δεκατρείς ημέρες. Το Δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι η Κυβέρνηση αναγνωρίζει μεν ότι το κέντρο Μερσινιδίου είχε ξεπεράσει την ικανότητά του φιλοξενίας κατά την επίμαχη περίοδο (βλέπε ανωτέρω παράγραφο 22). Ταυτόχρονα, δεν προκύπτει από τον φάκελο ότι ο προσφεύγων διέθετε ατομικά λιγότερο από 3 τ.μ. ατομικού χώρου στο κελί του, πράγμα που θα αρκούσε για να βγει συμπέρασμα παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης (βλέπε *Ananyev και λοιποί κατά Ρωσίας*, αρ.42525/07 και 60800/08, παραγρ.145, 10 Ιανουαρίου 2012). Εξάλλου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η απόφαση των εσωτερικών αρχών να μεταφέρουν, στις 26 Ιουλίου 2009, έναν ορισμένο αριθμό ατόμων εκ των οποίων και ο προσφεύγων, προς ένα κέντρο κράτησης στη βόρεια Ελλάδα, αποδεικνύει την πρόθεσή τους να βελτιώσουν εντός βραχείας προθεσμίας τις υλικές συνθήκες κράτησης στις οποίες υποβαλλόταν ο προσφεύγων. Τέλος, το Δικαστήριο θεωρεί επίσης σωστό τον χαρακτηρισμό των συνθηκών κράτησης στο Μερσινίδι ως κατάλληλων από τον Ειδικό Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική τιμωρία ή μεταχείριση, Κο Μάνφρεντ Νόβακ, ύστερα από την επίσκεψή του στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 2010.

Ενόψει των ανωτέρω και δεδομένου ότι ο προσφεύγων θεωρείται ενήλικος κατά την χρονική στιγμή των επίμαχων περιστατικών (βλέπε ανωτέρω παράγραφο 45), το Δικαστήριο θεωρεί ότι η κράτησή του στο νησί της Χίου δεν τον εξέθεσε σε ταπεινωτικές συνθήκες κράτησης.

γ) Συμπέρασμα

51. Εν ολίγοις, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά στις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος στους χώρους των Αστυνομικών Τμημάτων και των κέντρων κράτησης όπου κρατήθηκε ενόψει της απέλασής του.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

52. Ο προσφεύγων παραπονεύεται για την απουσία πραγματικής προσφυγής σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του. Επικαλείται τα άρθρα 13 και 3 της Σύμβασης. Το άρθρο 13 ορίζει:

««Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

53. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται την ύπαρξη στο εσωτερικό δίκαιο προσφυγής που να επιτρέπει να εξεταστεί το περιεχόμενο «υπερασπίσιμης αιτίας» θεμελιωμένης στη Σύμβαση και να προσφέρει την κατάλληλη αποκατάσταση (βλέπε *Kudla*, ανωτέρω, παραγρ.157).

54. Σχετικά με το ανωτέρω συμπέρασμά του υπό το πρίσμα του άρθρου 3 ως προς τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 13, ελλείπει «υπερασπίσιμης αιτίας». Επομένως το μέρος αυτό της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παραγρ.3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΠΑΡΑΓΡ.1 ΚΑΙ 4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

55. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι στερήθηκε την ελευθερία του κατά παραβίαση του άρθρου 5 παραγρ.1 της Σύμβασης. Παραπονεύεται ακόμη, υπό το πρίσμα του άρθρου 5 παραγρ.4, για την αναποτελεσματικότητα του ελέγχου νομιμότητας της κράτησης ενόψει της απέλασης. Το άρθρο 5 παραγρ.1 και 4 της Σύμβασης ορίζει:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθῃ παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

(...)

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγῆς ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξῃ την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

Επί του παραδεκτού

56. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ιδίως ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε καμία προσφυγή κατά της απόφασης απέλασης και κράτησής του προς την κατεύθυνση αυτή. Ισχυρίζεται ότι η σχετική με το άρθρο 5 της Σύμβασης αιτίαση έπρεπε να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων, όπως προβλέπει το άρθρο 35 παραγρ.1 της Σύμβασης.

57. Ο προσφεύγων βεβαιώνει ότι κατά την κράτησή του στο νησί της Χίου κανένας νόμιμος εκπρόσωπος δεν ορίσθηκε για κείνον και ότι δεν τού παρασχέθηκε καμία νομική βοήθεια. Επισημαίνει ότι η δικηγόρος της Νομαρχίας Χίου, η οποία μετέβαινε δύο φορές την εβδομάδα στο κέντρο κράτησης και παρείχε δωρεάν νομικές συμβουλές επί θεμάτων πολιτικού ασύλου, δεν ενεργούσε ως μάχιμη δικηγόρος. Στο σημείο αυτό, ο προσφεύγων σημειώνει επίσης ότι λόγω του μεγάλου αριθμού κρατουμένων προσώπων, δεν τού δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσει με την εν λόγω δικηγόρο. Τέλος, ο προσφεύγων επισημαίνει, γενικά, ότι στις 27 Ιουλίου 2009, η εκπρόσωπός του ζήτησε από το αρμόδιο δικαστήριο τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων προκειμένου να εμποδίσει τη μεταφορά του στην περιοχή του Έβρου και την επαναπροώθησή του στην Τουρκία.

1. Επί της αιτίασης σχετικά με το άρθρο 5 παραγρ.1

58. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι προκύπτει από τον φάκελο ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε καμία προσφυγή κατά της κράτησής του ενόψει της

απέλασής του. Ειδικότερα, δεν κατέθεσε ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου, δυνάμει του άρθρου 76 του υπ'αριθ.3386/2005 νόμου, αντιρρήσεις κατά της απόφασης, η οποία διέταξε την κράτησή του ενόψει της απέλασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξαρχής ότι σε ό,τι αφορά στην εν λόγω προσφυγή, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι έτσι όπως ήταν διατυπωμένο κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών το άρθρο 76 παραγρ. 4 του υπ'αριθ.3386/2005 νόμου δεν έδινε ρητά στον δικαστή την εξουσία να εξετάσει τη νομιμότητα της παραπομπής, η οποία αποτελούσε, κατά το ελληνικό δίκαιο, τη νομική βάση της κράτησης (*S.D. κατά Ελλάδας*, ανωτέρω, παραγρ.73, *Tabesh*, ανωτέρω, παραγρ.62, *R.U. κατά Ελλάδος*, ανωτέρω, παραγρ.103, *A.A. κατά Ελλάδος*, ανωτέρω, παραγρ.73).

59. Ωστόσο, κατά την προαναφερόμενη διάταξη, το αρμόδιο δικαστικό όργανο μπορούσε να εξετάσει την απόφαση της κράτησης από την άποψη του κινδύνου φυγής ή του κινδύνου για τη δημόσια τάξη (βλέπε παράγραφο 24 ανωτέρω). Κατά συνέπεια, μόλις κρατήθηκε ενόψει της απέλασής του, ο προσφεύγων θα μπορούσε να αμφισβητήσει τη νομιμότητα αυτής βάσει των δύο κριτηρίων που προβλέπει ο νόμος, επικαλούμενος την έλλειψη κινδύνου φυγής σε περίπτωση απόλυσης και/ή το γεγονός ότι δεν αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Εφόσον δεν υπέβαλε τις προαναφερόμενες αντιρρήσεις, ο προσφεύγων δεν έδωσε τη δυνατότητα στο αρμόδιο δικαστήριο να θέσει τέλος στην κράτησή του ακόμη και μέσω των περιοριστικά απαριθμούμενων προϋποθέσεων, κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών, στο άρθρο 76 παραγρ.4 του υπ'αριθ.3386/2005 νόμου.

60. Ως προς την υλική δυνατότητα πρόσβασης στη δικαιοσύνη για την άσκηση της προαναφερόμενης προσφυγής, το Δικαστήριο επισημαίνει, κατά πρώτο λόγο, ότι όπως προκύπτει από τον φάκελο, από τις 28 Ιουλίου 2009, ο προσφεύγων εκπροσωπείτο επισήμως από μία δικηγόρο. Εκείνη προσέφυγε, υπό την ιδιότητα αυτή, στον Συνήγορο του Πολίτη και τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες. Θα μπορούσε λοιπόν επίσης να είχε αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κράτησής του μέσω δικαστικής οδού.

61. Σε ό,τι αφορά στην προγενέστερη περίοδο σχετικά με την κράτηση στο νησί της Χίου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, όπως παραδέχεται και ο προσφεύγων, μία δικηγόρος της Νομαρχίας Χίου επισκεπτόταν δυο φορές την εβδομάδα το κέντρο κράτησης Μερσινιδίου για να προσφέρει στους

κρατούμενους δωρεάν νομικές συμβουλές σχετικά με τη διαδικασία ασύλου. Το Δικαστήριο εκτιμά κατ'αρχήν ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να είχε έρθει σε επαφή μαζί της για να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κράτησής του ενώπιον της διοικητικής δικαιοσύνης. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του το επιχείρημα του προσφεύγοντος, δηλαδή ότι η εν λόγω δικηγόρος δεν αναλάμβανε δικαστικές υποθέσεις. Ωστόσο, ο ισχυρισμός αυτός είναι αόριστος και δεν επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία του φακέλου (βλέπε προς την κατεύθυνση αυτή *S.B. κατά Ελλάδας* (αποφ), αρ.73554/11, παραγρ.39-40, 8 Ιουλίου 2014). Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και εάν η εν λόγω δικηγόρος δεν αναλάμβανε δικαστικές υποθέσεις, δεν προκύπτει από τον φάκελο ότι δεν ήταν σε θέση να διευκολύνει την επαφή του ενδιαφερόμενου με τρίτο δικηγόρο, ο οποίος θα μπορούσε να τον εκπροσωπήσει ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων. Τέλος, ο προσφεύγων δηλώνει, γενικά, ότι λόγω του υπερπληθυσμού στο κέντρο Μερσινιδίου, τού στάθηκε εκ των πραγμάτων αδύνατο να έρθει σε επαφή με τη δικηγόρο της Νομαρχίας Χίου. Ο προσφεύγων, όμως, κρατήθηκε στο Μερσινίδι για χρονικό διάστημα δώδεκα ημερών και άρα είχε την ευκαιρία να συζητήσει μαζί της περισσότερο από μία φορά.

62. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε, εν προκειμένω, τα εσωτερικά ένδικα μέσα, και ότι το μέρος αυτό της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παραγρ.1 και 34 της Σύμβασης.

2. Επί της αιτίασης σχετικά με το άρθρο 5 παραγρ.4

63. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ένσταση της Κυβέρνησης σχετικά με τη μη εξάντληση των εσωτερικών ένδικων μέσων συνδέεται στενά με την ουσία της άνω αιτίασης από την άποψη του άρθρου 5 παραγρ.4 της Σύμβασης. Σε ό,τι αφορά στις γενικές αρχές για την εφαρμογή του άρθρου 5 παραγρ.4 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της παρούσας υπόθεσης, το Δικαστήριο παραπέμπει στη σχετική του νομολογία (βλέπε ιδίως, *Dougoz κατά Ελλάδας*, αρ.40907/98, παραγρ.61, ΕΔΔΑ 2001-Π, *S.D. κατά Ελλάδας*, ανωτέρω, παραγρ.72, *A.A. κατά Ελλάδας*, ανωτέρω, παραγρ.70, *Herman και Sherazadishvili κατά Ελλάδας*, αρ.26418/11 και 45884/11, παραγρ.71, 24 Απριλίου 2014).

64. Το Δικαστήριο αναφέρεται στις αιτιολογικές του σκέψεις πάνω στην αποτελεσματικότητα, στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, των αντιρρήσεων που προβλέπει το άρθρο 76 του υπ'αρ.3386/2005 νόμου (βλέπε ανωτέρω παραγράφους 59-62. Κρίνει αναγκαίο να επισημάνει στο σημείο αυτό ότι αντίθετα με τις προγενέστερες υποθέσεις όπου το Δικαστήριο έχει ήδη βρει παραβίαση του άρθρου 5 παραγρ.4 της Σύμβασης ως προς την αποτελεσματικότητα της προβλεπόμενης από το άρθρο 76 του υπ'αριθ.3386/2005 νόμου προσφυγής, εν προκειμένω ο προσφεύγων δεν άσκησε καμία προσφυγή για να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κράτησής του (βλέπε μεταξύ άλλων, *S.D. κατά Ελλάδας*, ανωτέρω, παραγρ.18, *Tabesh*, ανωτέρω, παραγρ.10, *Herman και Sherazadishvili*, ανωτέρω, παραγρ.8, 11 και 16).

65. Όπως και με το συμπέρασμά του σχετικά με το άρθρο 5 παραγρ.1, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν έδωσε λοιπόν στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο την ευκαιρία να αποφανθεί επί της νομιμότητας της κράτησής του εξετάζοντας τη δυνατότητα φυγής και/ή την επικινδυνότητά του για τη δημόσια τάξη. Πράγματι, εάν το αρμόδιο δικαστήριο είχε καταλήξει στην ανυπαρξία των δύο αυτών παραμέτρων, θα είχε διατάξει την απόλυση του προσφεύγοντος και η προσφυγή του θα είχε έτσι επιφέρει αποτέλεσμα.

66. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το μέρος αυτό της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παραγρ.3 α) και 4 της σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΑΙΤΙΑΣΕΩΝ

67. Ο προσφεύγων παραπονείται για τις ανεπάρκειες κατά την εξέταση του αιτήματός του ασύλου και για το γεγονός ότι σε περίπτωση απέλασης στην Τουρκία θα βρισκόταν εκτεθειμένος σε απάνθρωπη μεταχείριση. Επικαλείται, σχετικά με το θέμα αυτό, τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης.

68. Το Δικαστήριο σημειώνει κατ'αρχήν ότι στις 31 Ιουλίου 2009, ο αρμόδιος Εισαγγελέας έδωσε την άδεια στην μη κυβερνητική οργάνωση «Το Σπίτι της ΑΡΣΙΣ» να φιλοξενήσει τον προσφεύγοντα. Στη συνέχεια, τον Αύγουστο 2009, ο προσφεύγων μετέβη στο νησί της Χίου όπου κατέθεσε επίσης αίτηση χορήγησης ασύλου. Επομένως, από την παρούσα κατάσταση

του φακέλου δεν προκύπτει ο κίνδυνος απέλασης στην Τουρκία. Σε κάθε περίπτωση, ο κίνδυνος να υποστεί μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης σε περίπτωση απέλασης στην Τουρκία ουδόλως προκύπτει από τον φάκελο. Ενόψει των ανωτέρω, συντρέχει λόγος να απορριφθεί το μέρος αυτό της αιτίας σχετικά με τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης ως προδήλως αβάσιμο κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παραγρ.3 α) και 4 της Σύμβασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση σχετικά με το άρθρο 3 (συνθήκες κράτησης) και απαράδεκτη ως προς τις υπόλοιπες αιτιάσεις,
2. Αποφαίνεται ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 2 Απριλίου 2015, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 παραγρ.2 και 3 του Κανονισμού.

(υπογραφή)
André Wampach
Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)
Elisabeth Steiner
Πρόεδρος